

VEIDOJAS JAUNA ĢIMENE, KURĀ 2 BĒRNI IR MAMMAI, 2 BĒRNI – TĒTIM. KĀ VISIEM SADZĪVOT?

Tēvs audzina divus bērnus: viens mācās sākumskolā, otrs – pamatskolā. Līdz ar jauno mammu ģimenē ienāk vēl divi līdzīga vecuma bērni. Tēva bērni ir auguši kontrolētā, bet ne brīvību ierobežojošā kārtībā, kamēr jaunajam brālim un mātai robežas iepriekš nav bijušas – nav bijis noteikts nedz gulētiešanas laiks, nedz mājās veicamie pienākumi. Arī tagad šie bērni iet gulēt, kad vien grib. Bērnu vidū sāk rasties nesaskaņas – tie, kam bijuši ierobežojumi, arī pieprasa visatļautību. Vecākais no ģimenē ienākušajiem bērniem jauno tēti nesauc par tēti, bet uzrunā vārdā, un mammai radušās aizdomas, ka

viņš ir sācis smēķēt. Bērni nu mācās vienā skolā, un arī tur viņiem neveidojas draudzīgas attiecības. Vecāki ir aizņemti ar savu attiecību stiprināšanu un bieži ārpus mājas iziet bez bērniem, jo zina, ka citādi būs strīdēšanās citu cilvēku klātbūtnē.

Mammas skatpunkts:

Es gribu bērniem to labāko, bet diemžēl viņi nenovērtē manas pūles. Mums taču tagad ir jauna ģimene, un visiem būtu jācenšas sadzīvot draudzīgi. Tā vietā, lai es beidzot varētu dzīvot arī savu dzīvi, man visu laiku jābūt pa vidu bērnu ķīviņiem. Reizēm rodas sajūta, ka bērni tā rīkojas tīšām – lai izjauktu manas jaunās attiecības.

Tēta skatpunkts:

Man ar saviem bērniem līdz šim nekādu problēmu nav bijis. Viņi mani klausā. Sievas bērnus es maz pazīstu, viņi mani arī vēl nav iepazīši, tad nu ko es tur iejaukšos. Man arī nav tik daudz laika, lai risinātu bērnu kašķus. Kad es augu kopā ar saviem trim brāļiem, mēs arī regulāri strīdējāmies un kāvāmies. Ar laiku tas pāries.

Bērnu skatpunkts:

Tēva bērni: Tas nav godīgi, ka jaunās mammas bērniem ļauj iet gulēt, kad viņi grib, bet mums jāiet gulēt noteiktā laikā. Mēs arī tā gribam! Un tēta draudzenes bērni ir baigi kašķīgi.

Mammas bērni: Mums nepatīk, ka mammas jaunais draugs mūs komandē. Viņš mums nav nekāds tētis! Mēs klausīsim tikai mammu.

Iespējamās vecāku grūtības

Vecāki nav atraduši laiku un veidu, lai pārrunātu ar bērniem jauno kārtību, kādā turpmāk ģimene dzīvos. Lietas, kas pieaugušajiem šķiet pašsaprotamas, bērnos var izraisīt lielu apjukumu. Tāpēc svarīgi jaunas situācijas izrunāt ar bērniem.

Vecāki nevelta bērniem pietiekami daudz uzmanības. Sajūta, ka bērni zaudē savu vecāku uzmanību, parasti atspoguļojas bērnu trauksmē, sliktā uzvedībā un grūtībās skolā.

Vecākiem ir grūtības ieviest vienotas prasības visiem bērniem. Prasībām ir jābūt līdzvērtīgām, lai bērnos nerastos savstarpēja pārākuma, kā arī aizvainojuma un pāridarījuma izjūta.

Grūtības ne tikai ieviest vienotas metodes bērnu audzināšanā, bet arī būt konsekventiem savās prasībās. Konsekvence prasībās ļauj bērniem justies droši par to, ka vismaz tuvākā nākotne ir paredzama. Bērni labi sajūt vecāku iekšējās šaubas un tās izmanto.

Visdrīzāk tētīm ir grūtības konfliktu risināšanā – bērnībā pats tās risinājis ar pretargesiju un joprojām uzskata, ka tas ir pieņemami.

Iespējamās bērnu grūtības

Bērniem ir grūtības saprast, kas no viņiem tiek gaidīts, jo nav izveidota noteikta ikdienas kārtība. Iepriekš katra ģimene dzīvojusi savā ritmā un ar saviem noteikumiem, un, sākot visiem dzīvot kopā, jauni, skaidri noteikumi nav ieviesti.

Visticamāk, nav uzticības personu, ar ko izrunāties. Skolotājiem stāstīt nav pieņemts, bet mājās nav laika mierīgām sarunām.

Adaptācijas problēmas, kas var izpausties neracionālā rīcībā, kā kaušanās, nevēlēšanās sadarboties.

Grūtības pilnvērtīgi piedalīties mācību procesā, jo bērniem ir daudz nepārstrādātu emociju, kas traucē koncentrēties mācību uzdevumiem.

Ja viens bērns sācis smēķēt, iespējams, viņam trūkst vecāku uzmanības, viņš jūtas nepārliecināts par sevi. Varbūt ar cigarešu palīdzību bērns meklē jaunus draugus vai vēlas tos noturēt.

Iespējamie risinājumi

Vecākiem savstarpēji jāvienojas par konsekventiem noteikumiem bērnu audzināšanā un jāievēro tie.

- ✓ **Sadarbībā ar bērniem jāvienojas par kompromisiem jautājumos, kas šobrīd izraisa strīdus.** Sākotnēji var vienoties par vienkāršiem jautājumiem – cikos un kur ēdīsim vakariņas un vai darbdienās ir noteikts laiks gulētiešanai. Pamazām var pāriet pie sarežģītākiem jautājumiem.

- ✔ **Tētīm ir vērts meklēt informāciju par konfliktu risināšanas stratēģijām.** Ja tēta metode konfliktu risināšanā šobrīd ir pretagresija, piemēram, paceļot balsi un sarājot, tad viņam ir vērts meklēt uzticamu literatūru par to, kā veiksmīgi risināt konfliktus ģimenē, jo izskatās, ka tēvam trūkst padoma, ko ieteikt un kā palīdzēt bērniem. Tāpat palīdzību un informāciju var iegūt pie psihologa, ģimenes psihoterapeita vai citiem speciālistiem.

Vecāki, iespējams, bērniem saka: „Nu, ej un sadraudzējies!” It kā loģisks norādījums, tomēr tajā nav paskaidrojuma, kā to izdarīt, bet bērnam tas ir nepieciešams. Vecāki ar bērniem var kopīgi modulēt rīcības plānus gadījumiem, ja sanācis strīds. Vecāki var dalīties padomos, kā rīkotos paši, kā arī jautāt, kādus variantus saredz bērni. Tas nekas, ka izrunātais nepalīdzēs jau nākamajā reizē, tomēr vecāki bērniem iedos pārlicību, ka konfliktus var risināt, turklāt dažādos veidos.

- ✔ **Attiecību stiprināšana ar katru no bērniem.** Vecākiem jārūpējas, lai viņiem ar katru bērnu būtu individuāls kontakts, laiks, kurā šis bērns saņem gan sava, gan jaunā vecāka nedalītu uzmanību. Lai iepazītos ar jaunajiem bērniem un vairotu viņu uzticēšanos, nepieciešama patiesa interese par to, kā katrs bērns jūtas, kā viņam veicas pulciņos, ar draugiem un kā kopumā paiet ikdienu. Ja vecāks redz, ka bērns ir noskumis, saērcināts, viņu vajag samīļot – apskaujot, paņemot klēpī, noglāstot galvu vai paužot savas rūpes citādi, tomēr ar fiziska kontakta palīdzību. Tāpat ir vērtīgi noskaidrot, kādas ir partnera bērnu mīļākās spēles, nodarbes, lai izmēģinātu tās kopā. Vērts zināt, ka aktīvās nodarbes, kurās var iesaistīties visa ģimene, – futbols, peldēšana, riteņbraukšana, ziemā šļūķšana no kalna vai sniegavīru celšana u. c. – ir viens no labākajiem veidiem, kā sadraudzēties un citam citu tuvāk iepazīt. Jāatzīmē – tas, ka viens bērns jauno tēti nesauc par tēti, nav nekas slikts vai nosodāms.

- ✔ **Respektēt ģimeņu iepriekšējās tradīcijas un ieviest jaunas – kopējās.** Kā jauna ģimenes tradīcija var būt ģimenes iknedēļas sapulce, kurā pārrunāt dažādus būtiskus jautājumus, piemēram, kuras no iepriekšējām tradīcijām katrs vēlētos saglabāt jaunajā ģimenē. Bērns var aicināt apdomāt, kādas jaunas tradīcijas viņi gribētu ieviest; idejas tām var skatīt „Tradīciju skolā” – „www.laimigamgimenem.lv”. Tāpat šādās sapulcēs var pārrunāt, kā katram ir veicies – arī vecākiem! Piemēram, kādu atzīmi viņi liktu savai iepriekšējai nedēļai un kāpēc tieši tādu – tas ļaus neuzbāzīgā veidā uzzināt vairāk par katra bērna ikdienu.

- ✔ **Privātās telpas nodrošināšana.** Kad dzīves telpā ienāk vairāk cilvēku, rodas pastiprināta vēlme pēc privātuma. Tāpēc ir svarīgi uzraudzīt, lai bērniem, kad ir tāda vēlēšanās, ir iespēja mierā un klusumā pavadīt laiku vienatnē.

- ✔ **Skolas personāla iesaistīšana.** Par jauno situāciju informēta klases audzinātāja un skolas psihologs var būt lieliski palīgi atbalsta sniegšanā bērniem.

Iziet ārpus mājas kopā ar bērniem. Šobrīd vecāki domā par savu attiecību stiprināšanu un ārpus mājas iziet divatā – gan rūpēs par savām attiecībām, gan baidoties no konfliktiem publiskās vietās. Tas ir lieliski, ka pāris atrod laiku savām attiecībām, un šo tradīciju ir vērtīgi turpināt. Tomēr ir jāatrod iespējas uz publiskiem pasākumiem aiziet arī kopā ar bērniem. Izskatās, ka vecāki šobrīd nespēj izturēt bērnu spēcīgās emocijas, kas vedina uz konfliktu vai rodas konflikta laikā, taču, ja nemācās izturēt, to nekādi nevar izdarīt. Tāpēc sākumā ģimene kopīgi varētu doties uz nelielu pasākumu, kas nav ilgs, bet vēlāk pamazām kopā pavadīto laiku pagarināt.

- ✔ **Mammai jāpauž bērnam savas bažas, kas saistītas ar aizdomām par smēķēšanu.** Ar ieinteresētību un rūpēm censties noskaidrot, kāpēc bērna drēbēm ir jūtama cigarešu smaka. Mammai bērnu nevajag sodīt vai kaunināt – varbūt viņš tomēr nesmēķē. Ja mamma bērnam uzbruks, viņš turpmāk savu rīcību slēps vēl vairāk. Vecākiem jāsniedz bērnam informācija par to, cik bīstama viņa veselībai ir pat viena cigarete – tas ir kaitējums smadzenēm, plaušām –, lai bērnam būtu uz informāciju balstīta izvēle.